Mikroprocesorski sistemi

dr Srđan T. Mitrović dipl.inž. telefon: 40–681, kancelarija 131

September 26, 2016

Ocena znanja (maksimalani broj poena 100)

Predispitne obaveze	poena
Domaći zadaci	10
Kolokvijum	20
Seminarski rad	30
Završni ispit	40

Istorijski pregled

- 1964. prvo integrisano kolo SSI
- 1968. prva MSI kola
- TMS1802 (Texas Instruments), 1971 case, satovi, merna oprema
- ▶ 1972. INTEL 8008
- ► TMS1000, 1974 (RAM, ROM, I/O) prvi mikrokontroler
- 1973–1977. pojava velikog broja 8-bitnih mikroprocesora
- Intel 8048, 8051 (tastature), Motorola 68HCxx serija,
- 1977–1980 pojava 16-bitnih mikroprocesora
- od 1980-tih 32-bitni mikroprocesori

Mikrokontroler – mikroprocesor?

Mikrokontroler?

Mikroprocesor?

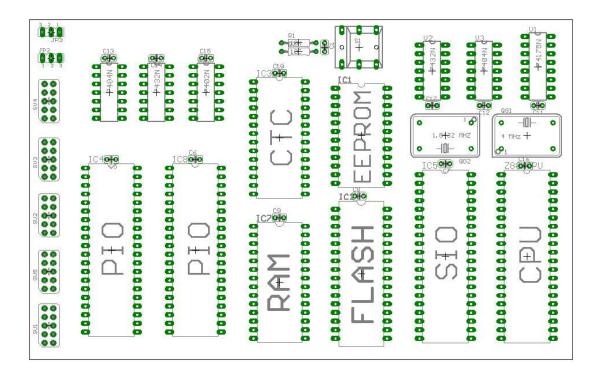
- Šta je mikrokontroler?
- Koja je razlika između mikrokontrolera i mikroprocesora?
- Čemu on služi?

Zahtevi

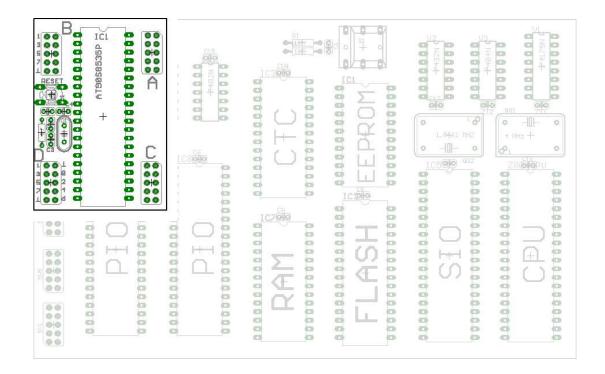
Sistem grejanja – upravljačka jedinica

- Povremeno očitava temepraturu (analogna vrednost digitalizovana na senzoru 4-bitni interfejs)
- Upravljanje grejanjem u skladu sa očitanom temperaturom (uključivanje i isključivanje grejača)
- Prikaz trenutne temperature na jednostavnom trocifrenom displeju (8+3 bita)
- Mogućnost zadavanja temperature (tasteri, 4 bita) i
- Mogućnost konfiguriasanja ili nadogradnje sistema preko serijskog interfejsa

Rešenje – mikroprocesor

Rešenje – mikrokontroler

Raspored pinova

A11 $\Box$ 1 A12 $\Box$ 2 A13 $\Box$ 3 A14 $\Box$ 4 A15 $\Box$ 5 CLK $\Box$ 6 D4 $\Box$ 7 D3 $\Box$ 8 D5 $\Box$ 9 D6 $\Box$ 10 VCC $\Box$ 11 D2 $\Box$ 12 D7 $\Box$ 13 D0 $\Box$ 14 D1 $\Box$ 15 INT $\Box$ 16 NMI $\Box$ 17 HALT $\Box$ 18 MREQ $\Box$ 19 IORQ $\Box$ 20	40 A10 39 A9 38 A8 37 A7 36 A6 35 A5 34 A4 33 A3 32 A2 31 A1 30 A0 29 GND 28 REFSH 27 M1 26 RESET 25 BUSRQ 24 WAIT 23 BUSAK 22 WR 21 RD	(XCK/T0) PB0 [1 (T1) PB1 [2 (INT2/AIN0) PB2] 3 (OC0/AIN1) PB3 [4 (SS) PB4 [5 (MOS1) PB5 [6 (MISO) PB6 [7 (SCK) PB7 [8 RESET] 9 VCC [10 GND [11 XTAL2 [12 XTAL1 [13 (RXD) PD0 [14 (TXD) PD1 [15 (INT0) PD2 [16 (INT1) PD3 [17 (OC1B) PD4 [18 (OC1A) PD5 [19 (ICP1) PD6 [20]	ATmega16	40 PA0 (ADC0) 39 PA1 (ADC1) 38 PA2 (ADC2) 37 PA3 (ADC3) 36 PA4 (ADC4) 35 PA5 (ADC5) 34 PA6 (ADC6) 33 PA7 (ADC7) 32 AREF 31 GND 30 AVCC 29 PC7 (TOSC2) 28 PC6 (TOSC1) 27 PC5 (TDI) 26 PC4 (TDO) 25 PC3 (TMS) 24 PC2 (TCK) 23 PC1 (SDA) 22 PC0 (SCL) 21 PD7 (OC2)
Z80	)	ATn	nega	.16

Poređenje 8-bitnih AVR kontrolera

Controller	Flash	SRAM	EEPROM	I/O-Pins	A/D	Interfaces
	(KB)	(Byte)	(Byte)		(Channels)	
AT90C8534	8	288	512	7	8	
AT90LS2323	2	128	128	3		
AT90LS2343	2	160	128	5		
AT90LS8535	8	512	512	32	8	UART, SPI
AT90S1200	1	64		15		
AT90S2313	2	160	128	15		
ATmega128	128	4096	4096	53	8	JTAG, SPI, IIC
ATmega162	16	1024	512	35		JTAG, SPI
ATmega169	16	1024	512	53	8	JTAG, SPI, IIC
ATmega16	16	1024	512	32	8	JTAG, SPI, IIC
ATtiny11	1		64	5+1 In		
ATtiny12	1		64	6		SPI
ATtiny15L	1		64	6	4	SPI
ATtiny26	2	128	128		16	SPI
ATtiny28L	2	128		11+8 In		

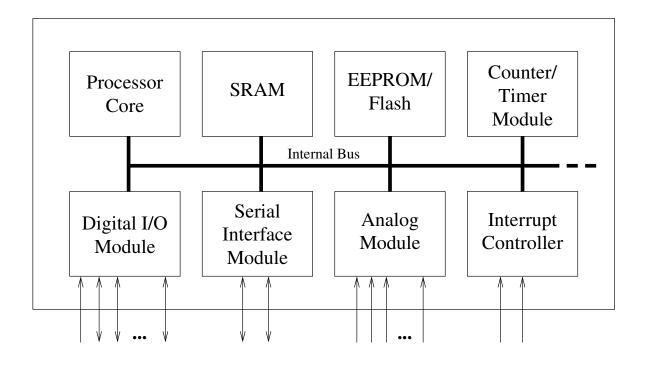
Primena mikrokontrolera

Oblasti primene

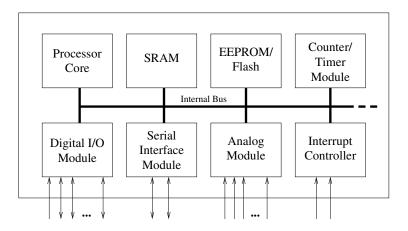
- Vojska
- Računarska tehnika
- Komunikacije
- Upravljanje
- Instrumenti
- Medicina
- Proizvodi široke potrošnje

▶ ...

Osnovne komponente mikrokontrolera

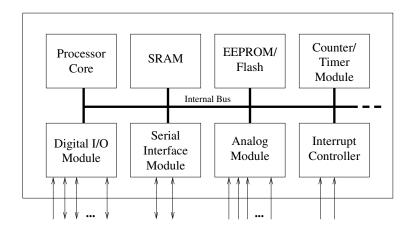

Osnovne komponente mikrokontrolera

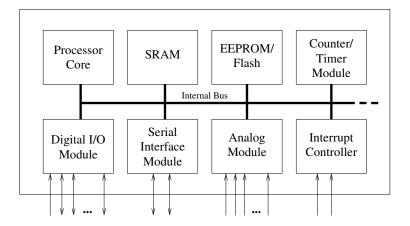
- Processor Core Jezgro procesora, sadrži: aritmetičko logičku jedinicu, upravljačku jeidnicu, registre...
- Memorija–SRAM, EEPROM: za skladištenje podataka i programa
- Counter/Timer brojanje događaja, merenje intervala, PWM . . .

Osnovne komponente mikrokontrolera

- Digital I/O Digitalna ulazno-izlazna jedinica, broj pinova od 3-4 pa do 90
- Analog I/O Analogna ulazno-izlazna jedinica, karakteristika većih mikrokontrolera
- Interfejsi: SPI, SCI, I²C, CAN, PCI, USB, Ethernet

Osnovne komponente mikrokontrolera

- Interrupt Controller–upravljanje prekidima. Normalan tok programa se prekida u slučaju važnih spoljašnjih ili generisanih događaja
- Watchdog Timer

• • • •

Sistematizacija

Pojam mikrokontrolera:

To je (mikro)procesor (ogoljen), koji je opremljen: memorijom, tajmerima, I/O pinoivma (paralelno) i drugim ugrađenim periferijama.

Zbog čega se koristi?

Cena Integrisanje svih elemenata na čip umanjuje cenu:

- proizvodnje
- kraće vreme projektovanja
- Mogućnost nadogradnje sistema
- Manja potrošnja
- Veća pouzdanost
- Mogućnost programiranja

- 1. Koja je razlika između mikroprocesora i miktokontrolera?
- Čemu uopšte služe mikrokontroleri? Zbog čega se ne koriste obični procesori sa dodatim periferijama po potrebi?
- **3.** Koje su tri oblasti, po Vašem mišljenju, u kojima je primena mikrokontrolera najzastupljenija?
- 4. Pronađite na Internetu bar 3 proizvođača mikrokontrolera